

2023-05-11 Nr. NV-1101

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-23-561, 23-562 TAIS-23-4484(2); 23-4485(2)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ADVOKATŪROS ĮSTATYMO NR. IX-2066 2, 17, 23, 57, 59, 60, 64, 68, 69 STRAIPSNIŲ IR KETURIOLIKTOJO SKIRSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS MEDIACIJOS ĮSTATYMO NR. X-1702 4, 5 IR 29 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (toliau – Įstatymų projektai)		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	<i>Pasirenkama</i> ☐ Taip ☐ Ne	<i>Teisingumo ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta <i>Data iš kalendoriaus</i>	<i>Pasirenkama</i> ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> ☐ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo Nr. IX-2066 2, 17, 23, 57, 59, 60, 64, 68, 69 straipsnių ir keturioliktojo skirsnio pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Įstatymų projektas Nr. 1) ir Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo Nr. X-1702 4, 5 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Įstatymų projektas Nr. 2) **sprendžiama susiklosčiusi situacija (problema) dėl trečiųjų šalių teisininkų, turinčių teisininko profesinį vardą ir netekusių teisininko profesinio vardo dėl jų atžvilgiu vykdyto persekiojimo dėl šios veiklos, galimybių teikti teises paslaugas Lietuvoje ir naudoti advokatų veiklos garantijomis bei šių šalių (Ukrainos ir kitų užsienio šalių) mediatoriams, kuriems suteikta laikinoji apsauga, laikinai teikti paslaugas Lietuvoje.**

Galiojantis teisinis reguliavimas numato, kad, trečiųjų valstybių advokatai (išskyrus Europos Sąjungos teisininkus) Lietuvoje advokato veikla gali verstis tik pagal Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis, o poreikį sudaryti palankesnes sąlygas trečiųjų šalių teisininkams veikti Lietuvoje identifikavo į Lietuvą dėl Rusijos Federacijos Ukrainoje vykdomų karo veiksmų persikėlę Ukrainos advokatai.

Lietuvos Respublikos ir Ukrainos sutartis dėl teisinės pagalbos ir teisinių santykių civilinėse, šeimos ir baudžiamosiose bylose nenumato galimybės vienos susitariančiosios šalies advokatams vykdyti veiklą kitos susitariančiosios šalies teritorijoje, todėl teikiamuose Įstatymų projektuose siūloma įtvirtinti trečiųjų šalių teisininkų galimybę teikti teises paslaugas Lietuvoje.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Įstatymų projektais siūlomos sisteminės, tikslinės ir į trečiųjų šalių teisininkų poreikius orientuotos priemonės, sudarančios galimybes teikti teises paslaugas, mediatoriams – mediacijos paslaugas Lietuvoje, t. y:

1. numatyti Advokatūros įstatymo taikymą trečiųjų šalių teisininkams;
2. suteikti Lietuvos advokatūrai įgaliojimus sudaryti ir tvarkyti Trečiųjų šalių teisininkų sąrašą;
3. papildyti Lietuvos praktikuojančių advokatų sąrašo pagrindus ir Advokatų tarybos pirmininkui suteikti papildomus įgaliojimus šį sąrašą tvarkyti bei atlikti kitus veiksmus (*priimti sprendimus dėl asmens išbraukimo iš Lietuvos praktikuojančių advokatų sąrašo ar advokatų padėjėjų sąrašo atitinkamai advokato ar advokato padėjėjo prašymu; numatyti Lietuvos advokatūros teisę tvirtinti Europos Sąjungos valstybių narių teisininkų, pageidaujančių teikti nuolatinės paslaugas Lietuvoje, teiktinų dokumentų tvarką; numatyti laikiną Europos Sąjungos valstybės narės teisininko išbraukimą iš Europos Sąjungos valstybių narių teisininkų, turinčių teisę teikti nuolatinės paslaugas Lietuvos Respublikoje, sąrašą; patikslinti Lietuvos advokatūros tvarkomų duomenų sąrašą įtraukiant Europos Sąjungos valstybių narių teisininkų, turinčių teisę laikinai teikti paslaugas Lietuvoje, duomenų tvarkymą ir papildyti Advokatų tarybos teisę gauti duomenis apie nurodytus teisininkus ir kt.);*
4. numatyti Ukrainos ir iš kitų užsienio valstybių atvykusiems mediatoriams įstatyminę galimybę laikinai teikti mediacijos paslaugas Lietuvoje, t. y. iki tol, kol Vyriausybės nustatyta tvarka jiems bus suteikta laikinoji apsauga;
5. pavesti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai (toliau – VGTPT) tvarkyti duomenis apie laikinai paslaugas teikiančius mediatorius, informaciją apie tokius mediatorius skelbti viešai VGTPT interneto svetainėje bei Teisinės pagalbos paslaugų informacinėje sistemoje.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad ukrainiečiai mediatoriai, laikinai teikiantys mediacijos paslaugas, kaip ir iš kitų šalių (taip pat ir Europos Sąjungos) atvykstantys mediatoriai, negalės vykdyti privalomosios, teisminės mediacijos, nes

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

šių rūšių mediacijas pagal galiojančias Mediacijos įstatymo nuostatas gali vykdyti tik asmenys, įrašyti į Mediatorių sąrašą, tačiau galės vykdyti privačias civilinių ginčų mediacijas šalių pasirinkimu ir lėšomis.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Siūloma, kad:

- Advokatūros įstatymas pakeitimo įstatymas įsigaliojotų nuo 2023 m. rugsėjo 1 d., Lietuvos advokatūra turėtų iki 2023 m. rugpjūčio 15 d. priimti šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus;
 - Mediacijos įstatymo pakeitimo įstatymas įsigaliojotų nuo 2023 m. liepos 1 d., Teisingumo ministras turėtų iki 2023 m. birželio 30 d. priimti šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.
- Įstatymų projektų rengėjai nurodo, kad Įstatymų projektų įgyvendinimui lėšų iš valstybės biudžeto nereikės.

STEBĖSENA

Įstatymo projektui stebėsenos mechanizmo procedūras nustatyti nėra poreikio, informacija apie trečiųjų šalių teisininkus galėtų būti gautina iš Advokatų tarybos, o apie laikinai paslaugas teikiančius mediatorius – iš VGTPT.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Įstatymų projektų derinime dalyvavo Lietuvos advokatūra, Užsienio reikalų ministerija, Valstybės saugumo departamentas, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba, Migracijos departamentas, Lietuvos mediatorių rūmai, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

VGTPT nurodė, kad pastabų ir pasiūlymų neturi. Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba pastabų ir pasiūlymų neteikė. Lietuvos mediatorių rūmai nurodytu laiku pastabų nepateikė, tačiau siūlomi pakeitimai atitinka jų iniciatyvinius siūlymus dėl Mediacijos įstatymo pakeitimo.

Migracijos departamento pastabos suderintos darbo tvarka.

Užsienio reikalų ministerijos pateiktos pastabos aptartos 2023 m. balandžio 20 d. organizuotame susitikime.

Derinimo pažyma parengta dėl Lietuvos advokatūros ir Užsienio reikalų ministerijos pastabų ir pasiūlymų.

Įstatymų projektų rengėjų argumentai, kuriais remiantis buvo iš dalies atsižvelgta arba neatsižvelgta į pastabas ir pasiūlymus, išsamūs, pagrįsti galiojančio ir siūlomo teisinio reguliavimo sisteminiu vertinimu bei analize.

Atsižvelgiant į tai, teigtina, kad Įstatymų projektai su institucijomis iš esmės suderinti, kritinių pastabų ir pasiūlymų nėra.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabos ir pasiūlymai Įstatymų projektams pateikiami 2023 m. gegužės 9 d. išvadoje Nr. NV-1083.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Teikime dėl Įstatymų projektų bei Įstatymų projektų aiškinamajame rašte detaliau komentuojamas ne tik profesinis, bet ir trečiųjų šalių teisininkų teisėto buvimo Lietuvoje statusas, atsižvelgiant į Užsieniečių teisinės padėties įstatymo nuostatas, susiejant su Įstatymų projektų tikslais.

Pagal galimybes tikslintina sąvoka „trečiųjų šalių teisininkai, netekę teisininko profesinio vardo dėl jų atžvilgiu vykdyto persekiojimo dėl šios veiklos“, siekiant Įstatymų projektų tikslo ir apimties aiškumo ir pagrįstumo.

Advokatų tarybai ir VGTPT numatoma pavesti tvarkyti trečiųjų šalių teisininkų bei mediatorių, teikiančių paslaugas Lietuvoje, sąrašus ir jų duomenis, tikslinga Įstatymų projektus suderinti su Valstybine duomenų apsaugos inspekcija.

Atsižvelgiant į Įstatymų projektų svarstymo laikotarpį, svarstyтина galimybė numatyti vienodą Įstatymų projektų įsigaliojimo datą, t. y. – 2023 m. rugsėjo 1 d.

Siūlome Įstatymų projektų rengėjams įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir pasiūlymus.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Artūras Norkevičius

Viešojo valdymo grupė Viešojo valdymo grupės vyresnysis patarėjas, vyresnysis patarėjas